

БЪЛГАРСКИ ХЕЛЗИНСКИ КОМИТЕТ

ПРОГРАМА ЗА ПРАВНА ЗАЩИТА НА БЕЖАНЦИ И МИГРАНТИ

Изх. № Б- 17/15.04.2015 г.

ДО ДАНАИЛ КИРИЛОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВРЕМЕННАТА КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
43 НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОПИЕ:

НИКОЛА КАЗАКОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА БЕЖАНЦИТЕ

РОЛАНД ФРАНСОА ВЕЙЛ
ПРЕДСТАВИТЕЛ НА ВЪРХОВНИЯ КОМИСАРИАТ ЗА БЕЖАНЦИТЕ НА ООН

София, 15 април 2015 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КИРИЛОВ,

Представяме на Вашето внимание становище към Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за убежището и бежанците, №454-01-37, внесен в Народното събрание на 7 ноември 2014г. от Тунчер Мехмедов Кърджалиев и приет на първо четене на 20 март 2015г.

Моля да бъдем поканени на следващото заседание на Комисията по правни въпроси, на което гореупоменатият законопроект ще бъде поставен за обсъждане на второ четене.

С уважение,

ИЛИАНА САВОВА
ДИРЕКТОР НА ППЗБМ-БХК

Становище на Български хелзински комитет
по Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за убежището и
бежанците, № 454-01-8 / 27.10.2014г.

Предложеният законопроект се подкрепя от Български хелзински комитет досежно предлаганите изменения и допълнения на Закона за убежището и бежанците отнасящи се до транспониране на Директива 2011/95/ЕС, и особено текстовете, които въвеждат нови правни и практически гаранции за спазването на принципа за защита на най-добрия интерес на детето чрез приемане на работещи правила за настойничество и попечителство на непридружените деца, търсеци закрила.

БХК изказва резерви единствено досежно разпоредбите, които **въвеждат общ режим на задържане (настаняване в център от затворен тип)** на чужденците, търсеци закрила по време на административното производство по преценка на молбата им за закрила.

Принципното възражение против въвежданя режим на задържане на кандидати за международна закрила в центрове от затворен тип се основава на обстоятелството, че в тази си редакция законопроектът вменява на Държавната агенция за бежанците изпълнението на охранителни и полицейски функции, които са в разрез с основното предназначение на тази институция, а именно - да провежда производства по предоставяне на убежище и закрила спрямо лицата, които се нуждаят от нея и в защита на техните основни човешки права и свободи в изпълнение на поетите от Република България международни задължения в областта на убежището.

Разпоредбата на чл.8, ал.3 от Директива 2013/32/ЕС не задължава държавите-членки да въведат режим на задържане. Директивата създава единствено общи минимални правни стандарти като урежда допустимите основания и условията, които дадената държава-членка следва да спазва, ако реши да въведе и прилага режим на задържане спрямо кандидатите за международна закрила в съответната държава.

В частност, налице са следните конкретни възражения досежно режима на задържане въвеждан с разпоредбите на чл.45б – чл.45е от законопроекта:

1). Не е налице необходимост от въвеждане на специален режим за настаняване в центрове от затворен тип на чужденци, търсеци закрила, тъй като и по сега действащата национална уредба те могат да бъдат задържани по реда на ЗЧРБ, ако се счете че съставляват опасност за националната сигурност или обществения ред.

Законът за чужденците в Република България (ЗЧРБ) дава възможност за задържане на чужденци, които се считат за заплаха за националната сигурност или обществения ред независимо от вида на тяхното пребиваване в Република България - законно пребиваващи, незаконно пребиваващи или временно пребиваващи като лица, търсеци закрила в производство по ЗУБ. Съгласно чл.42 от ЗЧРБ спрямо всеки чужденец може да се издаде заповед за експулсиране от компетентните органи ДАНС или МВР и на това

основание да се постанови тяхното принудително настаняване в специалните домове за временно настаняване на чужденци (СДВНЧ) към Дирекция „Миграция“.

Въвеждането на дублиращ режим на задържане, изпълняван от ДАБ, изграждането и обезопасяването на центрове от затворен тип и тяхното охраняване изискват значителни начални и съпътстващи разходи, които необосновано ще оскъпят провеждането на производствата по преценка на молбите за международна закрила в Република България. Въвеждането на задържане по време на производствата по ЗУБ ще наложи и назначаването на допълнителен административен персонал, който да изпълнява действията по първоначална и ежемесечна преценка на необходимостта от задържането, издаването на административни актове в тази връзка и процесуалното представителство пред съд при тяхното обжалване. Ще са необходими ресурси и за осигуряване на служебни адвокати, доколкото в производствата касаещи правото на свобода на личността такава защита е задължителна (чл.5, ал.4 от Конвенцията за правата на човека и основните свободи). В ситуация, в която държавата изпитва затруднения да осигури средства дори за прехраната на увеличения след 2013г. брой на лицата, търсещи закрила, необосновано е въвеждането на мерки, които ще изискват ангажиране на значителни финансови средства, при това - без никаква доказана необходимост от допълнителен режим на задържане с оглед националната сигурност или обществения ред.

2). Не се предвижда максимален срок на настаняването в център от затворен тип, какъвто срок е налице при всеки вид лишаване от свобода или ограничаване на свободата на придвижване.

Така например, съгласно Директива 2008/115/ЕС задържането на незаконно пребиваващи имигранти с цел организиране на принудителното им връщане в страните им на произход не може да превишава 6 месеца, или 18 месеца в изрично посочени изключения (чл.15, ал.5 и 6 от директивата). Абсолютно необосновано е незаконните имигранти да се ползват от защитата на изрично посочен максимален срок на задържането им, а такъв краен срок да липсва по отношение на чужденци, търсещи в Република България закрила от нарушения на основните им човешки права.

3). Задържането на кандидати за международна закрила би било допустимо съгласно основанията по чл.8, ал.3 от Директива 2013/32/ЕС единствено целево и единствено в кратките срокове на постигане на законоустановената цел във всяка една изброена хипотеза (аргумент по чл.9, ал.1 от Директива 2013/32/ЕС).

С оглед на националната система за убежище и закрила това означава, че задържането на кандидати за международна закрила би могло да бъде допустимо единствено на етапите на провеждане на действия по *регистрация, дълблнско и ускорено производство по ЗУБ* - или, иначе казано, преди етапа на образуване на производство по общия ред на ЗУБ.

Следователно, на етапа на провеждане на производство по общия ред на ЗУБ задържането не е допустимо, освен по изключение, когато са налице сериозни основания да се предполага, че определено лице съставлява заплаха за националната сигурност или обществения ред. Всякакво друго задържане на лица, влезли на територията на Република България да потърсят убежище и закрила, ще е недопустимо и в нарушение на общите европейски норми и стандарти по убежището и международната закрила.

4). Особено възражение буди разпоредбата на чл.45е от законопроекта, съгласно която в центрове от затворен тип могат да бъдат задържани **малолетни и непълнолетни деца, търсеци закрила**, въпреки условието че това следва да се извършва като крайна мярка и след установяване, че по-леки мерки не могат да бъдат ефективно приложени.

Лишаването от свобода на движение и задържането на деца в центрове от затворен тип нарушава основните правни стандарти за закрила на детето съгласно чл.10, ал.3 от Закона за закрила на детето и чл.37, буква "б" от Конвенцията за правата на детето. То може да има изключително неблагоприятен ефект върху нормалното му физическо, умствено, нравствено и социално развитие на детето, особено като се има предвид, че при задържане децата ще бъдат лишени и от правото на достъп до образование, гарантирано им по чл.26, ал.1 от ЗУБ.

В предлаганите изменения не се изключва изрично задържането на непридружени деца, търсеци закрила (чл.45е, ал.3). Същото е абсолютно недопустимо, тъй като създава по-неблагоприятен правен стандарт от установения в чл.44, ал.9 от ЗЧРБ по отношение на непридружените деца незаконни имигранти, чието задържане е изрично и безусловно забранено от закона. Не съществува никакво правно или фактическо оправдание и обосновка за това по-неблагоприятно третиране на непридружени деца, търсеци международна закрила, на които по дефиниция се дължи предприемане на по-благоприятни мерки и стандарти на третиране спрямо незаконните мигранти.

---

15 април 2015 г.

Програма за правна защита на бежанците
Български хелзинкски комитет